

Ο Γεώργιος Μπονάνος γεννήθηκε στο Βουνί Ληξουρίου της Κεφαλονιάς το 1863. Σπούδασε γλυπτική

Ιδιόρρυθμος χαρακτήρας, αλλά όπως μαρτυρούν και οι μαθητές του, ήταν γεμάτος «πάθος, λόγω φλογερής επτανησιακής ιδιοσυγκρασίας». Συμμετείχε με έργα του, σε πολλές εκθέσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό, όπως στα Δ' Ολύμπια στο Ζάππειο το 1888, στην Παγκόσμια Έκθεση του Παρισιού το 1889, που βραβεύτηκε το γλυπτικό του σύμπλεγμα «Ο Έλλην εν δουλεία» και το 1900, που βραβεύτηκε το έργο του «Κυνηγέτις», εμπνευσμένο από το μυθιστόρημα «Νανά» του Εμίλ Ζολά. Συμμετείχε μέχρι το 1939 στις Καλλιτεχνικές Έκθεσεις του Ζαππείου. Υπήρξε από τους παραγωγικότερους γλύπτες της εποχής του έχοντας φιλοτεχνήσει εκατοντάδες έργα: ανδριάντες, μνημεία, ηρώα, προτομές, κρήνες, αντίγραφα αρχαίων γλυπτών αλλά και ελεύθερες συνθέσεις. Είχε μελετήσει την ιδέα ενός αρχιτεκτονικού-γλυπτικού συμπλέγματος που θα εξυμνούσε την Παλιγγενεσία του έθνους τις νίκες των νεοελλήνων. Το 1914 ολοκλήρωσε την ξύλινη μακέτα της πολύπλοκης σύνθεσης με τίτλο «Ο θρίαμβος της Ελλάδος», κυριολεκτικά έργο ζωής. Η πρόταση του να φιλοτεχνηθεί για την επέτειο των 100 χρόνων από την επανάσταση του 1821 δεν προχώρησε. Το 1927 επανήλθε με νέα πρόταση, με αφορμή την επέτειο των 100 χρόνων από την ίδρυση του Ελληνικού κράτους, η οποία πάλι έμεινε απραγματοποίητη.

Μερικά από τα σημαντικότερα έργα του ανήκουν σε ιδιωτικές συλλογές σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, στην Κύπρο (Λευκωσία, Λάρνακα) και στην Αίγυπτο (Αλεξάνδρεια, Κάιρο). Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν τα γλυπτά του: «Νανά ή Κυνηγέτις» (Αθήνα, Εθνική Γλυπτοθήκη), «Φιλοδοξία» (Χολαργός, Νομισματοκοπείο). Οι χαρακτηριστικοί έξοχοι ανδριάντες προσωπικοτήτων που έχουν στηθεί σε κτίρια και δημόσιους χώρους όπως: Παναγής, Ανδρέας και Μαρής Βαλλιάνος (Αθήνα, Εθνική Βιβλιοθήκη), Ιωάννης Καποδίστριας (Αθήνα, Προπύλαια Πανεπιστημίου), Ανδρέας Μιαούλης (Ερμούπολις, Πλατεία Μιαούλη). Μνημεία

του όπως των Σταμπολτζή, Χαροκόπου, Κιμουλάκη, Βάρκα, Λιβιεράτου, Λαμπίρη, Καλλιγά, Παπαμιχαλόπουλου, και πολλά άλλα στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών. Των Θερμογιάννη, Σωφρονίου, Μόρφη στο Ναύπλιο. Των Ανδρέα Ραζή στο Δράπανο και Ernest Toole στο Βρετανικό Κοιμητήριο στο Αργοστόλι. Μνημείο Αδελφών Ιακωβάτων στο Ληξούρι. Μνημείο Πατριάρχη Ιωακείμ Δ΄ στη Χίο. Σημαντικά Ηρώα-Προτομές όπως: Οδυσσέως Ανδρούτσου (Γραβιά), Αθανασίου Διάκου (Αρτοτίνα Φωκίδας), Θεόφιλου Καΐρη (Χώρα Άνδρου). Εμβληματικά Μνημεία Πεσόντων στο Γεράκι Λακωνίας, στο Αργοστόλι, στο Ληξούρι, στα Ψαρά. Υπέροχη είναι η μαρμάρινη προτομή του Λόρδου Βύρωνα, η μορφή του οποίου τον ενέπνευσε παραγωγικά, σε ποικίλες παραλλαγές και εφαρμογές.

Ο Καθηγητής Στέλιος Λυδάκης, στην παρουσίαση του βιβλίου «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΝΑΝΟΣ, ΚΕΦΑΛΛΗΝ ΕΠΟΙΕΙ», Αθήνα 2014, στο Μουσείο Μπενάκη τον αποκάλεσε «Ο μαρμαροφάγος» επισημαίνοντας : Γενικά ο Μπονάνος ενσαρκώνει το πάθος για την γλυπτική του μαρμάρου μ' έναν τρόπο , που προϋποθέτει την ενδόμυχη σχέση του με το υλικό αυτό.

Με έντονα αισθητικά διδάγματα και βιωματική μελέτη των προτύπων του ιταλικού κλασικισμού ο Γεώργιος Μπονάνος μετά την βράβευση στο Παρίσι της νεανικής, αριστουργηματικής σύνθεσης του με τίτλο «Ο Έλλην εν Δουλεία», στράφηκε σταδιακά μεν αλλά σταθερά, προς μια ρεαλιστική αντιμετώπιση των μορφών που αναδύονται αδιάκοπα από τα μάρμαρα που σμιλεύει. Ο ρεαλισμός του βέβαια έχει μια τάση εξιδανίκευσης και εκφραστικού τονισμού της προσωπικότητας που απεικονίζει με τεράστια τεχνική ευχέρεια. Ανάμεσα στο πλήθος των δημιουργιών του όλων των κατηγοριών ορισμένοι ανδριάντες, ταφικά μνημεία, κρήνες και πορτραίτα αποκαλύπτουν την γλυπτική του ταυτότητα. Αναμφίβολα θα μπορούσε να λάβει και τον τίτλο του εθνικού γλύπτη που ομολογημένα πίστευε ότι του αρμόζει, τόσο για την ιδεαλιστική απόδοση κορυφαίων μορφών και αγωνιστών του Ελληνισμού, όσο και για τον τεράστιο αριθμό των έργων του που είναι διάσπαρτα σε όλη την Ελλάδα.

Ο μεγάλος αυτός γλύπτης έζησε και δημιούργησε σε μια μεταβατική περίοδο για τη νεοελληνική γλυπτική. Αξιοποίησε όμως μέχρι την αποβίωση του το 1940 στην Αθήνα τα διδάγματα των μεγάλων αισθητικών προτύπων της αρχαιότητας, όσο και αυτά των κλασικιστών δασκάλων του 19ου αιώνα. Δούλεψε ακατάπαυστα έργα με πηγαία αφομοιωτική και δημιουργική ανασύνθεση των βασικών αρχών της φυσικότητας, της αρμονικής συσχέτισης των στοιχείων με την άνετη υλοποίηση της μνημειακής του οπτικής. Βέβαια η προσήλωση του σε αυτά τα πρότυπα, με την μυθολογική, ιστορική και αστική θεματογραφία που ασχολήθηκε εντατικά, την εποχή που τα επαναστατικά κινήματα του μοντερνισμού είχαν αρχίσει να εδραιώνονται με πανευρωπαϊκή εμβέλεια τον έθεσαν εκτός μόδας. Η σχέση του επίσης με το καθηλωμένο, εντόπιο ακαδημαϊκό κατεστημένο, το οποίο δεν μπόρεσε να υπηρετήσει υπάκουα, αν και του δόθηκε η δυνατότητα ως καθηγητής, ένεκα ιδεών και χαρακτήρα, δημιούργησαν προς το τέλος της ζωής του πικρία, όπως προκύπτει από συνεντεύξεις και αυτοβιογραφικές σημειώσεις. Η παρακαταθήκη του στο σύνολο της, και ιδιαίτερα ορισμένες συμβολικές συνθέσεις του, εντυπωσιάζει διαχρονικά με την πλαστική δύναμη, την απλότητα του ύφους, την αρχιτεκτονική ισορροπία και την μελετημένη δομή της φόρμας και αποδεικνύει την εφικτή συνέχεια στο χάσμα αιώνων από την μεγάλη κλασική γλυπτική παράδοση.

Κώστας Ευαγγελάτος

Ζωγράφος, Λογοτέχνης, θεωρητικός της Τέχνης.

Εστάλη στην ΟΔΥΣΣΕΙΑ, 22/2/2021 #ODUSSEIA #ODYSSEIA